

Tilburg University

Als algoritmen routinewerk overnemen nekt dat ook expertise

Moerel, Lokke

Published in:
Het Financieele Dagblad

Publication date:
2018

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Moerel, L. (2018). Als algoritmen routinewerk overnemen nekt dat ook expertise. *Het Financieele Dagblad*, 9.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Als algoritmen routinewerk overnemen nekt dat ook expertise

Wie begint in een vak, leert vooral van het uitvoeren van kleine, overzichtelijke taken

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

Lokke Moerel

Kunstmatige intelligentie gaat ons werk transformeren. Ook juristen ontkomen er niet aan. Als je tot voor kort het maken van een contract wilde automatiseren, moest je alle opties en keuzes vooraf bedenken en in het model stoppen. Je kreeg dus als resultaat wat je erin stopte, niets meer, niets minder. Nu voer je een zelflerend algoritme een grote stapel contracten en vindt het zelf zijn weg in alle relevante opties en bijbehorende bepalingen die ervaren advocaten door de jaren hebben bedacht. Het algoritme als neerslag van onze collectief opgebouwde contextuele ervaring in het opstellen van contracten, als dat maar geen banen gaat kosten.

Aanvankelijk repten voorspellingen over algoritmen dan ook van grote werkeloosheid, inmiddels rapporteert McKinsey dat er genoeg nieuwe banen bij zullen komen. De discussie verlegt zich nu naar de gigantische omschtingsoperatie die dit vraagt. De Europese Commissie stelt maar liefst € 27 mrd ter beschikking tot 2020. Want wat voor zin heeft het nog om vaardigheden aan te leren waarin we door kunstmatige intelligentie worden ingehaald?

Beter is het te focussen op taken waarbij contextuele beoordelingen, creativiteit en ethiek een rol spelen. Dus niet getreurd, volgens de experts zal ons werk er een stuk leuker op worden. Kunstmatige intelligentie wordt onze collega. De medische specialist krijgt een second opinion van het algoritme over de ernst van de hersenbloeding en krijgt de beste behandel-methode aangereikt.

Ik denk dat dit soort voorspellingen ernaast zitten. Mensen leren namelijk vooral van kleine, overzichtelijke zaken, en leren dan vooral van hun fouten. En dat zijn nu precies de routinezaken die geschikt zijn om te automatiseren. De jonge advocaat stelt eerst een simpel contract op en kan vervolgens steeds complexere zaken aan. Zonder die leerschool kun je niet ineens een ingewikkeld contract beoordelen. Als het routinewerk wegvalt, wordt het lastig om straks nog een expert te hebben die kan inschatten of de uitkomst van een algoritme juist is.

Hoe houd je de aandacht vast als algoritmen het vaak wel goed hebben?

Dit is het principe van de TomTom. Eerst konden veel mensen goed en intuïtief de weg vinden. De eerste ervaringen met de TomTom waren daardoor erg positief. Hè ja, misschien is dit inderdaad wel een betere route! Het algoritme was toen nog een second opinion. Maar na jaren TomTom-gebruik, verlies je je eigen navigatievaardigheden. Als de TomTom er een keer naast zit, ben je nu echt de weg kwijt. Het algoritme is zo niet langer een second opinion, maar de basis voor ons handelen. Dit principe heeft echt een heel brede toepassing. Want hoe efficiënter algoritmen zijn, hoe meer we de neiging hebben om beslissingen aan ze over te laten, en hoe meer onze 'spieren' versralen om contextuele beoordelingen en ethische afwegingen te maken.

Hoe erg is dat nou, hoor ik u denken? Je kunt toch altijd weer een wegenkaart kopen? Het punt is nu juist dat voor veel toepassingen van kunstmatige intelligentie er helemaal geen wegenkaart is. Zelflerende algoritmen zijn vooralsnog een 'black box'. We weten niet hoe een algoritme tot zijn resultaat komt. Bij het algoritme dat hersenscans analyseert hebben we nu nog de menselijke expert om de uitkomst op basis van ervaring in te schatten, en biedt het algoritme inderdaad

een second opinion. Maar die experts gaan straks met pensioen. We moeten zorgen dat we straks ook nog jonge mensen kunnen trainen in onze collectief opgebouwde ervaring. Dat kan best, maar dan moeten algoritmen wel transparant zijn. Zover is het dus nog niet. Dit kost geld en tijd.

De Europese Commissie heeft onlangs aangegeven dat kunstmatige intelligentie moet worden ontwikkeld op een manier die mensen in staat stelt om de grondslag voor hun handelen te begrijpen en heeft hiervoor ook een actieprogramma opgesteld. Een onderzoekscommissie van de Engelse House of Lords heeft zelfs laten weten dat als de begrijpelijkheid van kunstmatige intelligentie niet verbetert, wetgevers zullen moeten ingrijpen door de toepassing van kunstmatige intelligentie te verbieden bij ingrijpende beslissingen in de kwetsbare onderdelen van onze maatschappij.

Maar wat als we straks wel weten wat de beslisregels van het algoritme zijn? Dan is nog steeds de vraag hoe je jonge mensen daar in gaat trainen. Hoe houd je hun aandacht vast als de TomTom het (meestal) goed heeft?

Lokke Moerel is hoogleraar Global ICT in Tilburg en advocaat bij Morrison & Foerster te Berlijn.